

DIRECTOR:

Dr. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
BLAJ — JUD. TARNAVA MICĂ:

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
:: :: favorabilă :: ::

Unirea

REDACTOR RĂSPUNZĂTOR:

Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei

Pe 6 luni . . . 100 Lei

Pentru străinătate 400 Lei

Numărul 4 Lei.

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Văduvele și orfanii

de preotul HERTEGH

Soarta tristă a văduvelor și orfanilor de preoți este o mare durere a noastră, a tuturor. Trebuie să găsim, fără amânare, un remediu.

Cifrele publicate de d. Albinus în Nr. 5 al „Unirei” sunt convingătoare. Nu știu însă dacă planul e realizabil. — Preoții din Sălaj au făcut un început frumos. Este însă ceva particular și, poate tocmai din acest motiv, nu cred să aibă rezultatul dorit. De aceea îmi dau voie să spun și eu o părere în discuția deschisă.

Aveam de gând odată să mă asigur la „Steaua Română”. Mi-s'a propus următorul contract:

»Lei Una sută mii — plătit imediat după moartea asiguratului, soției DSale. Dacă asiguratul va fi în viață la 1 Ian. 1941, i-se va mai plăti o rentă viageră de Lei: 9085. — Dacă asiguratul supraviețuiește termenul de 1 Ian. 1941, orice plată de primă încetează și asiguratul beneficiază de o rentă viageră de Lei 9085 anual; rămânând asigurat și pentru suma de 100.000 Lei. — În primele 3 luni după termenul sus menționat, contractantul are dreptul să mai opteze pentru una din următoarele modalități: 1. Rămâne asigurat pentru suma de 100.000 Lei și renunță la renta viageră primind în schimb ei suma de Lei 98.100. — 2. Se bucură de renta viageră și renunță la capitalul asigurat, primind în schimb acestuia suma de Lei 62.237. — 3. Renunță atât la capitalul asigurat, cât și la renta viageră și primește în schimb suma de Lei 160.337. —

Pe lângă condițiile acestea ar fi trebuit să solvesc până la 1 Oct. 1940 trimestrial suma de 2362 Lei, anual 9448 Lei, total în cei 15 ani 141.720 Lei.

Condițiile sunt bune. Banca de asigurare își are și ea riscurile sale, dar dacă asiguratul trăiește timpul prevăzut, atunci ea face câștig însemnat. Am gândit atunci, că oare nu s'ar afla cineva în arhidieceză, care să studieze întemeierea unei societăți de asigurare a preoților și a familiei lor?! Astăzi, cu tot fondul viduo-orfanal, văduvele și orfanii noștri primesc, cum scrie și dl Albinus, o sumă ridicolă, care este „mult pentru a muri de foame, dar e puțin pentru a trăi”. Ce alta ar fi situația, când fiecare preot ar putea fi asigurat în felul de mai sus*).

Și gândul se poate realiza ușor, în legătură cu Capitlul din Blaj. Fiecare preot să fie îndatorat a plăti, afară de prestațiunile fondului viduo-orfanal, pentru o asigurare pe viață, suma de 500 Lei trimestrial, ca astfel la caz de moarte văduva să poată primi odată 100.000 Lei.

Poate, că unora le va părea cam mult

*) Apropo de această chestiune ni-s'a trimis, încă mai de mult, un articol mai lung, putem zice un adevărat studiu, datorit părintelui Eugen Ciungan din Cohalm, căruia sperăm să-i putem face — cât mai curând — loc în coloanele noastre. N. R.

suma propusă de mine, dar dacă au cetit cele ce se cer la societățile de asigurare vor vedea, că altcum nu se poate. Trebuie să sacrificăm, dacă voim să fim asigurați!

Și pentru ce să dăm noi prima de asigurare unor societăți? Pentru ce să plătim noi diferitelor societăți sume enorme, ca să ne fie asigurată biserica, casa parohială cu superedificatele, școală, și eventual și viața noastră? Toți să tragă folos după noi atunci, când și noi am pute face ceva!

Să facem un mic calcul. Avem noi, sub stăpânirea Mitropolitului nostru, 4 dieceze cu 115 protopopiate, cu 1604 parohii și 1690 filii; avem preoți 1501.

Dacă pentru asigurarea bisericii, casei parohiale, a superedificatelor va solvi fiecare parohie și filie suma de 200 Lei, s'ar încasa suma de 758,800 Lei. Am urmărit cu atențiune știrile despre focuri. Abia la 4—5 ani ceteam că a ars o biserică, ori casă parohială. Să zicem că în tot anul ar arde undeva o biserică, ori o casă parohială. Din suma de sus se poate ajuta foarte bine. Iar ce privește asigurarea pe viață cifrele sunt cu mult mai avantajoase.

Eu singur, fiind preot aproape de 25 ani, cât de îndestulit și odihnit m'aș simți, că deși în acești ani ai preoției am solvit o sumă oarecare, pot închide în pace ochii, căci o știu pe soția mea asigurată! Va primi după moartea mea 100,000 Lei. — O casă de asigurare preoțească va vindeca în bună parte marele rău ce ne paște: soarta amară a văduvelor de preoți și a orfanilor noștri.

Serbări religioase-culturale la Arad. O corespondență din Arad ne vestește, că Duminică, 17 Iunie c. a avut loc *inaugurarea „Clubului sf. Pavel”* al credincioșilor uniți din Arad. Inaugurarea clubului așezat în palatele bisericii, a săvârșit-o P. S. Sa *Episcopul Alexandru* al Lugojului, fiind de față public numeros.

Cu aceasta ocaziune P. S. Sa a pontificat și *sf. liturghie*, iar răspunsurile le-a dat renumitul *cor al maestrului Hubic* dela Oradea. Corul acompaniat de orhestră, a stârnit admirația Arădanilor.

La amiazi s'a dat un *banchet* în saloanele clubului, unde a domnit cea mai mare animație. După masă la 6, maestrul *Hubic* a dat un *mare concert* în palatul cultural. Tot ce a avut Aradul mai select a ținut să asiste la acest concert, care a rămas un adevărat eveniment în viața artistică a Aradului. — În cadrul concertului a ținut P. S. Sa *învățatul episcop Alexandru o conferință religioasă* despre „*Invățămintele naturii*”, vrăjind

selectul auditor, care a umplut vasta sală a palatului cultural. Un tunet de aplauze a răsplătit minunata conferință.

De prisos să mai adăogăm, că serbările acestea au ridicat mult nimbul bisericii noastre din Arad, întărind în aceeaș vreme credința în sufletele credincioșilor noștri.

Intregirea capitlului mitropolitan

De origine latină, instituțiunea canonicatului s'a ținut atât de norocos în structura bisericii noastre, încât a ajuns nu numai o mândrie a ei, ci și un indispensabil aparat de muncă și îndrumare a cărmuirii sufletelor. Mai mult decât dignitari, ridicați la cea dintâi treaptă a cinstei bisericești pentru merite riguros cântărite și vrednicii scrupulos măsurate, canonicii noștri au fost totdeauna cei dintâi slujbași și cei dintâi muncitori în viața Domnului, fiind în aceeași vreme frunțași între frunțași vieții românești de dincoace de Carpați.

În chip deosebit, dela fericitul și adese neîndreptățitul Bob încoace, numele și figurile canonicilor dela Blaj le întâlnim pretutindeni, în toate frământările vieții neamului nostru. Plecați peste hrisoave bătrâne, ei desgroapă comorile trecutului românesc ori scriu cărți de adâncă înțelepciune teologică; de pe amvoane vestesc cuvântul Domnului; în adunări de popor vorba lor aprinsă și pururi neînfricată s'guduie mulțimile cu fiorii crezului național; în cancelarii studiază, cu patimă de savanți, teancuri uriașe de migăloase acte de administrație, conduc opere caritative ori se sbat la înflorirea cutărei întreprinderi economice de interes național. Și, în aceeaș vreme, duc viață de schimnici, în chiliațe modeste, pentruca din crufări neînchisur de grele să dea viață unui nou gând de mântuire creștinească și românească.

În părintele profesor ȘTEFAN ROȘIANU, ales canonic în ședința capitlulară de Sâmbătă, 23 Iunie 1928, într'adevăr venerabila galerie a capitlului mitropolitan câștigă un nume, care îi va sporii strălucirea. Profesor și duhovnic în seminarul „Bunevestiri” de 24 de ani, făuritorul sufletesc al noiei noastre generații de preoți, păr. Roșianu este prea cunoscut în tot cuprinsul bisericii noastre, decât să mai străruim asupra vrednicilor cari l-au ridicat la înalta cinste a canoniciei, spre bucuria tuturor. Inimă bună și blândă, sfătuitor sincer și cu durere pentru nevoile altora, păr. Roșianu și-a măcinat zilele de până acum în rugăciune și muncă neîntreruptă. Puritan ca un adevărat călugăr, s'a străduit cu vreme și fără vreme nu numai să-și împlinească cinstit slujbele în cari a fost pus, ci să sporească pretutindeni și neconținut mărirea lui Dumnezeu între oameni, pacea între frați, podoaba casei Domnului și chiar binele vremelnic al semenilor săi. Din această râvnă pentru înălțarea sufletelor la Dumnezeu s'a inspirat tot scrisul și tot cuvântul lui cunoscut în nenumărate sate și orașe, din această notă dominantă a spiritualizării s'a nutrit gândul

atât de rodnic al misiunilor și reuniunilor pii, de cari pâr. Roșianu și-a legat pe veci numele.

De aceea credem că întregirea capitlului metropolitan, săvârșită la sărbătoarea ss. apostoli Petru și Pavel, prin instalarea Rmului. Ștefan Roșianu, va produce sinceră bucurie în toată biserica noastră.

„Unirea“ se alătură bucuriei generale, dorind noului canonic sănătate întru lungime de zile, pentru a putea spori mărirea lui Dumnezeu cu râvna de până acum.

*

Date biografice. S'a născut la 1 August 1867 în comuna Băgău (jud. Alba), din părinți agricultori. Școala primară a făcut-o în comuna natală și în Blaj, liceul și Academia de teologie tot în Blaj. Terminând în 1893 Academia de teologie, un an (1893/4) a funcționat ca subprefect la Internatul de băieți și profesor supleant la școala superioară de fete din Blaj. A urmat apoi dreptul la Universitatea din Cluj, după terminarea căruia, cu permisiunea ordinariatului, a făcut practică juridică la Tribunalul din Târgu-Mureș.

În 1899 s'a căsătorit cu Hortensa Laslo († 1902) și a fost numit catehet pentru elevii și elevele gr. catolice dela școlăle din Cluj. Tot în acel an a fost numit și capelan acolo, făcând și pe avocatul stajiar până ce a fost sters din listă, decretându-se incompatibile misiunea de preot cu candidatura de avocat. În 1901/02 a administrat parohia și protopopiatul Clujului. În 1904 a fost numit spiritual la Seminar și profesor la Academia de teologie din Blaj, mai târziu și catehet la școala de aplicație de pe lângă școala normală unde au ospitat studenții în teologie. A mai făcut, timp mai scurt, pe profesorul la școala normală de băieți și la liceul de fete. Doi ani a funcționat și ca spiritual al internatului liceului de fete. Din Septembrie 1919—Aprilie 1920 a fost rector al internatului de băieți. La recomandarea ordinariatului a fost numit de Consiliul Dirigent membru în Consiliul

superior pentru reforma agrară din Cluj. Contopindu-se acest consiliul cu Comitetul agrar, s'a reintors la catedra, ce i-a fost rezervată. În timpul petrecut la Cluj, din ordinul mai marilor bisericești a ținut (în vara anului 1920) cursuri catehetice la Universitatea din Cluj pentru candidații de profesori de religie, făcând parte și din comisiunea universitară pentru examinarea acelorora. Tot atunci a făcut o parte din cateheză la liceul »Regina Maria« și a ținut conferințe săptămânale elevilor din internatul țărănesc. În 1925, absolvat de slujba de spiritual al Seminarului teologic Blaj, a fost numit spiritual al »Congregației de Surori« și al orfelinatului de fete Obreja, de unde a continuat ținerea cursurilor la Academia de teologie.

Alte slujbe: Membru în fostul senat școlar arhidiecezan, la Tribunalul disciplinar, în forul matrimonial de apelata pentru diecezele sufragane, asesor consistorial, membru în comisiunea pentru tipărirea cărților bisericești, în consiliul de administrație a soc. »sf. Unire«, al Reuniunii de misiuni, membru în comitetul central al »Astrei«, președintele despărțământului Blaj al »Astrei«, fost președinte al cooperativei »Ajutorul« și preș. băncii populare »Axente Severu«.

Are următoarele distincțiuni: Camerar papal, protopop onorar, cavaler al Coroanei României și răsplata muncii p. biserice.

A scris mai mult sub pseudonime (Senior, Gedeon și Samson). A publicat articole în »Gazeta Transilvaniei«, »Unirea«, »Răvașul« și »Cultura Creștină«. A tipărit: 1. Tipicul serviciului arhieresc. 2. Istoria bisericească pentru școlăle primare. 3. Liturgica pentru școlăle primare. În colaborare cu alții: 4. Tipicul bisericesc (cu Dr. V. Bujor și A. Papiu); 5. Alcoolismul (cu Dr. I. Marcu). 6. Catehismul catolic pentru școlăle primare (cu Dr. Rusu); traducere 7. Sfaturi pentru popor și viața sf. Izidor. A tipărit de pe ms. cirilic: 8. Invățături de pocăință de Teodor Pop și 9. Exercițiile spirituale ale aceluiași (acestea în edit. Mănăstirei Prislop).

A înființat în 1902 reun. de femei »Regina Maria« din Cluj, a ținut primele misiuni populare (1903), a insistat pentru deschiderea unor modeste capele în seminarul teologic Blaj (1904). Cu clericii din seminar a înființat (1905) o reuniune mariană, apoi reuniunea antialcoolică, cadrele cărora se făceau pregătiri pentru misiunea viitoare preoțească a acelorora.

A luat parte în luptele politice, dorind să introducă în ele spiritul lui Hristos.

Instalarea.

Implinindu-se formalitățile și jurăminte prescrise în sinul capitlului încă Joi, în 28 Iunie Vineri, la sărbătoarea ss. Petru și Pavel s'a făcut instalarea sărbătorească a pâr. Roșianu.

La începutul Liturghiei solemne celebrată de membrii capitlului și profesorii dela teologie, părintele mitropolit VASILE, amintind importanța actului ce se săvârșește, și care a întârziat atât din pricina unor greutăți acum dispărute, a lăsat să se cetească decretul de numire.

Potrivit obiceiului consacrat, s'au făcut întâi promoțiile canonicilor mai vechi. Ilustratul pâr. vicar Dr. Ambroziu Chețianu, a fost ridicat la treapta de canonic referendar. Desigur nându-i scaunul, I. P. Sa mitropolitul Vasile pomenit cu laudă și căldură meritele »incontestate și incontestabile« ale promovatului alături în muncă cinstită și trudă jertfelnică pentru înaintarea bisericii și neamului.

Scaunul rămas vacant, de canonic prebendat, i-s'a designat nou alesului canonic Ștefan Roșianu, căruia deasemenea îi adresează I. P. Sa pâr. mitropolit simțite cuvinte de apreciere a vredniciei cari l-au ridicat la înaltele cinste, relevând în chip deosebit râvna lui pentru adâncirea vieții sufletești a credincioșilor noștri.

Cu graiul vibrând de adâncă emoție, pâr. Roșianu dă mulțumită marelui Dumnezeu, că din mic păzitor de oi l-a făcut păstor de suflete, i-a dat putere și iubire de muncă, și

Foia „Unirii“

După Rusalii

Reflexii de actualitate la lumina limbilor de foc de Dumitru Neda

II

Focul e frumos într'adevăr. Un Fătrumos din povești. Și-i o mână largă fără păreche: își împărtășește frumseța tuturor cari vin în atingere cu dânsul. „Lemnele urite, deforme, strâmbe, devin incandescente, se pătrund de duhul său creator, întineresc sub sărutarea-i fierbinte; până și umezeala din ele se volatilizează, se preface în aburi subțiri, imaterializându-se, schimbându-se în firea de spirit viu a focului. Iar fețele oamenilor, obiectele din casă se colorează, devin viorii, se d'auresc par'că le-a atins un nou duh creator. A dispărut lumea searbădă de mai înainte. Ești în lumea fantastică a poveștilor.“ (Cf. Ep. Dr. Alex. Nicolescu: Natura. Lugoj. 1925, pag. 17).

1. Lucrarea Duhului Sfânt în lume a produs și produce același efect: infrumusețează și viază toate. Vedenia Psalmistului: Trimite-vei Duhul tău și se vor zidi și vei înnoi fața pământului“ (Ps. 103, 31) s'a izbândit întocmai. Focul Mângâietorului a venit și lumea s'a luminat. În acest foc se lamuresc suflete și se călesc caractere de-o grandoare nebănuită. Făptura cea nouă (2 Cor. 5, 17) pășește pe arena vieții publice îmbibată de idealuri mărețe și saturată de forțele realizării acelor imperative categorice a noului crez, scotit nebunie de cei pieritori (1 Cor. 1, 18). Răsar

mucenicii, odrăsele sfinții, roiesc apostolii, se ridică apologeții; munca e cinstită, fecioria păzită, smerenia iubită, dragostea aproapelui practică, rugăciunea adâncită și simțită. Avalanșei pornite nime și nimic nu-i scapă din vedere. Credința fiind vie, faptele ei sunt multe, sunt mari, sunt trainice; soții săi duc vestea cea nouă și bună în armată, în casele patri-cienilor, la curtea cesariană, în suteranele orașelor, în hrubele satelor, în taverne mohorite, în amărute, obidite suflete de robi, în bine zăvo-rite incuitori, — pretutindenea, la toți și la toate, Urbi et Orbi. Căci odată ajuns la biruință, avântul năvalnic al aceluiași val de viață dătător zorește pe drumurile apostoliei, cete-cete, crâinicii cuvântului izbăvitor, imblânzește noroade, întărește împărății, scapă de pierire comorile culturii antice, infiripează școala celor mulți și simpli, creiază universitatea, durează domuri, clădește veacului și vremilor viitoare, cântă în poezie, fascinează prin artă, glăsuiește prin știința ce a ocrotit-o și respectat-o mai mult ca oricine, lărgind orizontul cunoștințelor vremii, proiectându-și lucirea asupra mirajului celor viitoare¹⁾ — vărsând lumină și viață în toate înjghebările sale, pe toate căile sale, în toate atingerile sale.

¹⁾ Nu-i o simplă întâmplare că inteligența suverană care deja în veacul XIII afirmă că sunt raze invizibile pentru ochii noștri, că pământul e rotund, sugerând, prin Pierre d'Ailly, lui Columb ideea descoperirii Americii, că compoziția chimică a corpurilor cerești nu se deosebește de a globului terestru (împotriva lui Aristotel), că-i greșit calendarul bisericeii (Gregoriu XIII avea să-i dea dreptate), că-i corupt textul Scripturii (Leo XIII și Piu X vor reveni asupra acestui lucru), că cel dintâiu naturalist ce folosește cuvintele: verificare,

Așa-i firea Sf. Spirit: să schimbe totul spre mai bine și mai frumos și acelaș lucru se resimte și în urma contactului cu biserica viată Duhului Sfânt: creștinii vrednici de acest nume (1 Cor. 3, 16; 6, 19), luați individual. Cât mai vărtos se va vădi deci într'o corporație lucrarea curățitoare și străformătoare harului, cu cât mai mulți se împărtășesc de acest har, cu cât mai zeloși sunt în împărțirea lui străjerii puși spre aceasta de Domnul, cu cât mai pătrunsă, mai înflăcărată este biserica de dorul de a realiza fără încetare și fără preocupetire, planurile Capului său (Efes. 5, 23) în puritatea lor divină, fără ingrediente eterogene, în sinul omenirii răscumpărate cu preț mare (2 Cor. 6, 16); în sinul unui neam; în sinul neamului meu.

verificatio, că cel dintâiu visionar ce prezice, fiindă prevede, pe temeiul științific: vapoarele, automobilele, aeroplanelle, submarinele și alte minunății a zilelor acestora, că cel dintâiu care semnalează, categoric, de față sistemul lui Ptolemeu, că vrăjitorul închis pentru șogrotele infernale ce-i trădau legăturile tenebroase, spre spaima și crucirea minților mărginite înaintea lui Schwartz (1318 - 1384), călugărul benedictin (experimentat cu praful de pușcă, inventat de el), că părintele filologiei comparative, a filosofiei limbistice, a critice textelor (Picavet), că menționatorul ochelarelor și schițătorul telescopului, — este omul bisericii, călugărul franciscan, profesor la Universitatea din Oxford: Roger Baco (1214 - 1294), precursorul și, în multe, dascălul lui Francisc Baco de Verulam (1561 - 1626) și a altora (Unica gramatică greacă a veacului său e scrisă de el. Influența lui asupra lui Copernic e mai mult decât probabilă. Face filozofia istoriei cu mult înaintea lui Bos-suet). Mai multe la: Dr. Mester János, Rogerius Baco fejlődése, jelleme és szerepe az emberi művelődés történetében. Religio. fasc. VII. și VIII. din 1915.* (Buda-pesta).

ridicat acum la această înaltă demnitate și, dacă nu totdeauna a întrebuițat bine talanții primiți, dacă sieși, nu grației Domnului a fost ispitit să atribuie un succes orit altul, îi cere iertare. Mulțumește părintelui mitropolit și membrilor ven. capitolu pentru dragostea ce i-au arătat, făgăduind să fie toate zilele vieții muncitor cinstit în via Domnului, ascultător de mai mari, frate sincer și devotat în venerabila corporație care l-a primit între membrii săi. —

O masă familiară, animată de nobilă bucurie și veselie aleasă, dată de I. P. S. Sa părinte *mitropolit Vasile*, în cinstea evenimentului zilei, presărată cu toaste bine simțite și ticiute, a încheiat admirabil sărbătoarea.

Un sălbatec al ortodoxiei. Nu ne-am supărat niciodată pe d. *Tudor Popescu*, (Dominant), dela „Națiunea Dominantă”. Felul cum înțelege și apără dânsul ortodoxia este atât de nostim și caraghios, are atâtă prostie îngenuă și savuroasă, încât trebuie să-i fim recunoscători pentru clipele de răs irezistibil pe cari ni-le procură săptămână de săptămână. Totuși, avizul pe care-l trimite „pentru ziarul catolic „Unirea” dela Blaj” în numărul din 17 Iunie, iese din marginile prostiei obișnuite și nu poate fi trecut cu vederea. Iată ce ne scrie, în stilul și ortografia sa dominantă:

„Cât despre blestemul aruncat de noi fostului ministru la Vatican Penescu, să nu vă îndoiiți că nu să prinde. „S-a prins” când am blestemat noi pe episcopul unit Radu, fiindcă alerga pentru Concordat și l-a ajuns bomba lui Golstein la Senat „S-a prins” și cu Șeful Sf. voastre și vedeți că l-a ajuns, „Se va prinde” și cu d. Penescu și cu sf. Voastre toți pe rând pentru că sunteți dușmani ai neamului nostru românesc și ai Bisericii noastre ortodoxe. „Se prinde” și vă ajunge, fiți liniștiți și nu vă îndoiiți”.

Hotărît, d. Tudor Popescu este un nebun, suferind de mania religioasă. A fost și până

acum. Șirele de mai sus arată, că demența lui a trecut într'o nouă fază: aceea de sălbătăcie furibundă, care poate fi primejdioasă societății. De aceea atragem atențiunea autorităților asupra lui.

Dar nu acesta a fost principalul motiv pentru care am încrestat disgustătoarea prostie a nebulului dominant. Mai este unul. Pe aceeaș pagină a „Națiunii Dominante”, anume, scrie un articol, calm și lung, însuș *arhimandritul Scriban*, sub titlul: „Lecția Uniților”, analizând pricinile pentru cari ortodoxia a pierdut procesul cu legea cultelor. Păr. Scriban găsește, că biserica unită a știut lupta mult mai bine pentru cauza sa, a pus în mișcare toate conștiințele, a „luptat cu disciplină romană”. De aceea Sfinția Sa nici nu învinuiește guvernul, care în chip firesc „a trebuit să țină seamă de puterile în luptă”. Or, biserica ortodoxă s'a dovedit și de astă dată cu adevărat „ne-unită”; nu a luptat pe întreagă linia. Autorul constată cu durere, că nici după „lecția” pe pe care i-au dat-o „uniții” cu prilejul legii cultelor situația ortodoxiei nu e mai bună, „continuă sfășierile lăuntrice, rivalități periculoase, lupte pentru sfere de influențe” și nicăiri nu se zărește ochiul de vultur care să „concentreze puterile în vederea unei ținte unitare”.

Ei bine, în acest articol de îndrumare liniștită, păr. Scriban strecoară laude neobișnuite la adresa dlui Tudor Popescu, singurul om — cum scrie Sfinția Sa — „iubitor fanatic al ortodoxiei, care de 15 ani este nelipsit din toate mișcărilor pentru ridicarea bisericii ortodoxe, care s'aridicat cu adevărat la luptă”, atât împotriva concordatului, cât și în fața legii cultelor. Cu alte cuvinte, păr. Scriban îl consacra pe d. Tudor Popescu de atlet al ortodoxiei.

Am stat uimiți în fața acestor constatări ale părintelui Scriban. Are ortodoxia într'adevăr nevoie de sminteala dlui Tudor Dominant?

Așa de rău să fi ajuns, încât să fie nevoită a pune în luptă nebuni? Ori, dacă păr. Scriban este convins însuși de prețul scrisului dlui Tudor Popescu, de ce îl încurajază pe nenorocitul drum pe care l-a apucat?

Noi credem, că ortodoxia nu stă așa rău, încât să fie silită a accepta de apărător al său pe d. T. Popescu. Nu este în interesul nostru, ci al ortodoxiei însăși să găsească chipul de-a suprima caraghioasa apariție bolnavă, care se chiamă „Națiunea Dominantă”. Compromite ortodoxia!

Știri mărunte

Personale. Preaven. Ordinariat de Oradea, în ședința consistorială din 7 Iunie c. a dat înaltul titlu de *canonic onorar* părintelui *Camil Selegian*, directorul liceului de băieți din Beiuș și părintelui *Cornel Sabo*, directorul școlii normale gr. cat. din Oradea, „întru recunoașterea meritelor lor câștigate pe terenul creșterii tineretului și a zelului depus la conducerea școlilor pomenite; iar pe păr. *Dr. Constantin Pavel*, profesor al liceului de băieți din Beiuș și pe păr. *Francisc Hubic*, profesor al Academiei de teologie din Oradea i-a numit *arhidiaconi onorari*, pentru munca lor literară, respective artistică. — Trimitem înalților dinstinși felicitările noastre!

— Preaveneratul Ordinariat arhidiecezan a numit pe păr. *Victor Gizdavu* adm. parohial la Vălișoara, iar pe păr. *Nicolae Opris* adm. parohial la Măcișuș.

Concurs. Preaven. Ordinariat de Gherla publică, pe ziua de 15 Iulie c. concurs la parohiile: *Reteag* (d. prot. Reteag), *Somcutul mic* (prot. Olpret) și *Lechința* (prot. Bistrița); iar pe ziua de 15 August c. concurs la postul al doilea de învățătoare la *școala de aplicație de lângă școala normală diecezană de fete din Gherla*.

— Preaven. Ordinariat de Oradea publică

2. De schimbarea săvârșită — cât adevărat s'a săvârșit — în sufletul neamului, prin biserica noastră, suntem mândri cu drept cuvânt. Trezirea conștiinței naționale române este opera și meritul acestei biserici. În vârtejul războirii cu asupritorii însă, ușor de înțeles, s'a făcut — de ce n'am mărturisit-o? — prea mult exces de zel politic-național, în dauna adâncirii și intensificării vieții religio-spirituale. (Visurile păgâne a lui Bărbușu ne înfloară). S'a uitat în învălmășeala hărțușii greutatea vorbii sfinte: „Acestea se cădea să le faceți și acelea să nu le lăsați” (Mt. 23, 23). Urmările procedurii din trecut le simțim astăzi: Prea multă răceală față de inspirațiile intraripate ale unei vieți deasupra celei de rând, — asta în familie — și prea puțină recunoștință la partea mare a cărturarilor (și fariseilor) acestui neam, profitorii unor situații strălucite, la cari se prea poate că nici când n'ar fi ajuns fără zoala, dărnicia, cultura și mucenicia mult hulitei biserici unite; — asta, înafară de familie.

Plata bisericii noastre pentru câte a făcut și a pățimit pentru neam o lăsam în grija cerului și a spiritelor de elită. Suntem siguri că multă este și mai de preț decât mii de aur și de argint.

Nu ne împăcăm însă și nici nu-i iertat să ne împăcăm cu o încetineală și opacitate soră cu un retrogradism de ramolit slăbănog, pe tărîmul spiritualității pure catolico-crestine, tărîm plin de soare și mișcare, lume vibrantă de atracții misterioase, călăuzită de forțe vi-guroase în desfășurarea lor, sigure în orientarea lor, nescocate în izvorul lor, scilpitoare în curățenia lor — cași Duhul din care purced.

Menirea bisericii și a noastră, a preoților, este, să atragem și să menținem masele sub înriurirea acestor puteri ce vin de sus (Lc. 24, 49) și răpesc spre înălțimi semne, imprimând doar' sufletelor străbătute de focul Spiritului acel gingaș fior față de tot ce-i din domeniul celor trecătoare: ad maiora natus sum! Dacă alții sunt încântați de religiozitatea țaranului nostru și de rodirile apostolicei proprii — treaba lor. (Cf. Gh. Verșescu: Creștinismul mărginit, în „Biserica Ortodoxă Română”. Nr. 4 din Aprilie 1927). Nu-i pizmăm. De-oarece în trecut fie zis: așa isprăvi și așa osârdie pot să arate oricând și bozii lui Confuciu, iar acuza dlui Simionescu: „creștinismul (la Români, vezi bine) atât a schimbat, că oamenii își fac cruce, fără să poată îndruga adesea o rugăciune”, din păcate, trebuie că acopere o mare parte de adevăr.

Noi nu suntem îndestulți cu viața sufletească a enoriașilor noștri, uniți, pentru că nu-i o participare largă din vistieriile harului. Cercetarea bisericii în Dumineci și sărbători e semn îmbucurător de mentalitate creștinească, dar e puțin dacă cei de față se depărtează la vetrele lor, fără să-și fi încălzit și sfințit inimile în intimitatea contopirii euharistice cu Victima Crucii și a jertfelnicilor creștine (va admite oricine că singură cuminecarea obligatorie, de Paști, e minimul ce se poate aștepta dela un creștin). Asemenea e vrednică de toată lauda și sfortărea reuniunilor mariane, de femei, a soc. Sf. Pavel de bărbați (diec. Lugoșului), dar cât de departe-i viața strict harică din cadrele acestora de ceace pulsează în așanumitele *orduri terțiare* din Apus! (De ex. un terțiar franciscan — mirean — e îndatorat, după anul

de novițiat, să poarte scapular și cingătoare proprie cinului (pe sub haine, se înțelege), să se mărturisească și cuminece lunar, să reciteze zilnic așa zisul *Officium parvum B. V. Mariae*, — un fel de *paraclis* latin — în limba maternă, ori dacă asta din neștiință de carte nu se poate, atunci are să zică 12 Tatăl nostru, 12 Născători cu Mărire. Și acum. — Vezi: Beringer-Hilgers: *Die Ablässe, ihr Wesen und Gebrauch* II 14 Paderborn 1916 pag. 354—356. — Mai e de lipsă să se spună că abstenența dela beuturi — abstenență temperată — și incunjurarea petrecerilor șomotoase fac parte integrantă a programului de viață terțiar?). Măcar că ceva asemuitor la noi ar stânjeni și mai apoi ar stârpi pacostea pocăită și din această cauză părinților bazilitani se pare că le este hotărît de Pronie să înceapă a face și a învăța în direcția indicată de marii sfinți reformatori. Pricepere într'ale sfințirii sufletelor au, dragoste așisderea, legătura cu cei dornici după desăvârșire le va ușura-o un periodic, (fie: *Familia creștină*) ce nu mai poate să întârzie, îndată ce tipografia mănăstirii va fi fapt, ceace din marinositatea de Maecenas înțelegător al vremii și a nevoilor bisericii a I. P. S. S. Frențiu va și fi nu peste mult, curaj credem că vor avea destul pentru a înfrunta greutăți și piedeci — și ghița se va rupe. Anevoie, dar negreșit. Cum anevoie, dar sigur își face drum și devoțiunea atât de firească aiurea și atât de puțin cunoscută la noi: *Calea Crucii*, ca și cealaltă: *Rosariul*, evanghelia săracilor și a neștiutorilor — două undiri de evlavie caldă aburite de meleagurile răsăritene, cele ce se desfătaseră de zâmbetele Maicii Domnului, își întipăriseră urmele fiului ei și înghițiseră și cel din urmă picur de sânge

concurs, pe ziua de 1 Iulie, la parohia *Sătmărel* (prot. Mădăraș), iar pe ziua de 15 Iulie concurs la parohia *Soconzal* (prot. Codru).

Noul „Prayer-Book“, de care ne-am ocupat și noi, continuă să agite spiritele anglicane. După votul dat de Camera Comunelor în Decembrie trecut, apărătorii reformei n'au încetat agitația și, în 13 și 14 Iunie, chestiunea a fost din nou supusă debaterilor parlamentului. N'a reușit nici acum. 266 voturi față de 220 au menținut sentința de reprobare din Decembrie. Intrebarea este acum, dacă episcopatul se va resemna, ori va întrebuița acest moment pentru a rupe legătura de subordonare a bisericii față de stat, care îi încatușază orice putere de acțiune. — Viitorul poate aduce surprize.

AVIZ. Ni-se cere publicarea următoarelor: Cercul cultural »Câmpia Transilvaniei« al studenților universitari câmpeni, aranjează în comuna *Mociu* (jud. Cluj) o mare petrecere de vară cu program artistico-literar urmat de dans, în 8 Iulie 1928. Inceputul la orele 9 seara. Aceia cari, din greșală, nu vor fi primit invitație specială, sunt rugați cu toată dragostea să se considere invitați pe aceasta cale. *Comitetul*

Căsătorile în 1926. După datele statistice de curând publicate, în anul 1926 s'au contractat în țara noastră 159.642 căsătorii, dintre cari 133.033 la sate și 26.609 la orașe. S'au pronunțat 7398 divorțuri, dintre cari 4683 la sate și 2715 la orașe.

† **Păr. Ștefan C. Mureșian senior**, protopop onorar, paroh în Petrești și Salatiu, (dieceza Gherlei), s'a stins în 15 Iunie c. în anul 66 al vieții și 41 al preoției sale cinstitute. — Odihnească în pace!

Telefonul „Unirii“

M. Sibiu. Am citit și noi tăiosul răspuns al dlui ministru Lapedatu, la acuza ce i-s'a ridicat de-a fi fost alături de adevăr în faimoasa chestiune a jurământului dela Alba-Iulia: »Nu eu mințesc; sunt necinstiți cei dela Sibiu, pentru că au publicat adresa funcționarului și nu pe a mea. Va veni ziua când voi vorbi și eu!« — Vorbe categorice, de sigur, și cari nu pot rămânea fără răspuns. Il așteptăm.

a celui Răstignit pe lemnul de ocară. Reverința profundă a poporului nostru în fața Crucii expuse spre închinare și mișcătoarea lui alipire către Preacurata sunt cheazășie, că încercările timide și izolate ce se fac pentru împământarea acestor rezervorii de energie spirituală vor izbuti să se impună întregii luări aminte a tuturor celor buni, spre a fi îmbrățișate cu căldura ce merită!).

Avem un popor vrednic de toată solicițudinea noastră preoțească-părintească și-i-o fărădelege să lăsăm nefolosit vre-un mijloc ce ne-ar putea fi de folos întru luminarea și spiritualizarea lui. *Intr'asta* ar trebui să ținem pas cu lumea. Dar păr'că-i făcătura. Vedem dorul satelor de a se instrua; ni-se desvăluie într'atâtea forme setea săteanului de a ști ce-i bine și frumos și nu ne gândim în ce covârșitoare măsură am fi în stare să îndestulim acest dor îndreptățit și propice pentru a intra în sufletul mulțimii și a strecura în el măreția Evangheliei și splendoarea înfăptuirilor geniului creator al ei, pe drumul bătătorit deja de alții, dar cu scopuri subversive și cu succes uluitor: *cine-matograf*. Misiunile populare ar fi prilejuri admirabile pentru a rula pe dinaintea ochilor uimiți a credincioșilor viața Mântuitorului, sbuciumările vestitorilor credinții, operele de artă

*) Păr. Dr. Gh. Fireza, secretar ep. în Lugoj are o cârtică: »Calea Crucii«, tipărită de Reun. de misiuni de acolo. — Tot prin această Reuniune s'au comandat mai multe serii de »Calea Crucii« (14 icoane seria) lucrate artistic așa că pot fi spre podoabă ori cărei biserici. — Cf. și P. Augustin Pop: La răspântie... în »Cuv. Adevărului« Bixad. Nr. 3. 1928 privitor la *mijloacele noi* de luptă și rezistență, ce se impun în fața primejdiilor noi ce ne amenință și a nouilor apariții morbide ce-și ridică capul și-și fac cale în turma ce o păstorim.

»Curierul creștin«. Gherla. Dl »Time« (Dr. Titus Malai?), corespondentul DVoastră pentru serbările jubilar delă Beiuș, știe foarte bine, că »Momentele« publicate, în legătură cu aceste serbări, în numărul 23 dela 9 Iunie c. al »Unirii« n'au putut fi scrise de directorul, ori redactorul ei — cari n'au avut fericirea de-a se putea deplasa la Beiuș --, ci de un »corespondent« de ocazie, pentru scrisul căruia este cel puțin deplasat a încerca un proces de intenții față de ceice îngrijim acest organ de publicitate. Desfidem, cu toate acestea, pe orice om de bun simț, să găsească în articolul pomenit al »Unirii« vre-o aluzie supărătoare la adresa cuiva, ori vre-o încercare de-a pune în umbră rolul pe care reprezentanții eparhiei gherlene l-au avut la acele serbări. Adevărat, că șirele »corespondentului« nostru -- scris, nu cu gândul de-a face o dare de seamă amănunțită, ci doar de-a scoate în lumină câteva »momente« -- nu s'a relevat și discursul profesorului Dr. T. Malai, »reconstituit« în »Curierul« DVoastră pe 2 coloane și jumătate (ceva mai pe larg decât acela al Preasfințitului Iuliu), dar socotind, că despre cuvântul spus în numele I. Preasfinției Sale păr. mitropolit dela Blaj coloanele noastre n'au avut decât un singur șir, iar despre cele ce s'au rostit acolo din partea Preasfințiilor noștri arhierci Iuliu și Alexandru abia câte 2-3 șire -- fără a pomeni un singur cuvânt despre atâtea alte discursuri -- vom putea fi iertați din partea celor ce privesc chestia dintr'un punct de vedere ceva mai înalt decât acela al meschinilor preocupări de ordin personal ale dlui »Time«. Și dacă dsa, cu toate acestea, a crezut, că ne poate gratifica -- acuzându-ne, prin tangentă, cu intenție de-a mușamaliza orice mișcare pornită la Gherla, ori de oamenii ei (când în realitate nu este eparhie sufragână, de ale cărei momente de viață să ne fi ocupat mai mult decât acele din Gherla) -- cu vorba ce nu ni-s'a spus încă nici din partea celor mai înverșunați dușmani (și avem ceva mai mulți decât »Curierul« DVoastră de cuvioasă amintire), că am face »o gazetărie de baliverne și fleacuri«, și mai mult chiar, că am »denatura adevărul pe socoteala (!?) celor ce o hrănesc («Unirea») din banul propriu, înseamnă că d. »Time« al DVoastră (să fie d. Dr. Titus Malai?) a ajuns să nu-și mai dea seamă de greutatea cuvintelor pe cari le rosteste și scrie. Ele ar merita desigur altă întimpinare, dar pentru a face și de astădată o dovadă că suntem mai civilizați decum o crede dsa, ne mărginim la aceasta punere la punct, care ne-ar plăcea să nu mai aibă urmare. Este, credem, în interesul binepriceput al cauzei mari, pe care o reprezentăm și servim, fiecare dupăcum se pricepe și poate.

»Națunea«. Cluj. Vă putem asigura, că nu »frica de o perversitate fracțiune național-tărănistă«, nici »ceva cu mult mai grav« (cum ar fi, de pildă, simpatia către dvoastră), au îndemnat »Blajul« să nu fi imitat nici până în momentul acesta gestul plin de demnitate al Sinodului ortodox. Mitropolitul Sibiului, cu care ați fost în strânse legături de idei până mai ieri, v-a spus doar lămurit că »inaltă demnitate« a fost în gestul Sinodului încălecat de politica așa zisului »partid liberal« (căruia nu știm ce calificativ i-ați da, în locul nostru, dvoastră cari partidului național-tărănesc îi ziceți, »haită hămeșită«, arătându-vă încă odată neputințoșii colți de venin) și o puteți vedea și din uriașă tulburare a opiniei publice, din comentariile indignate ale presei. Credem

arhitectonică bisericească, locurile sfinte ș.a. ș. a. Proiecțiunile luminoase, însoțite de lămuririle unui pricepător, s'ar săpa de nesters în memorii și inimi și n'ar întârzia să-și aducă rodurile sale. Reuniunile de misiuni am dori să aprecieze după cuviință acest excelent mijloc de moralizare și vestire a cuvântului. (Filmmuri se pot căpăta la Lichtbilder Institut. München. Pestalozzi Str. 4).

Substratul sufletesc al neamului nostru e drept că-i religios, cu porniri mistice, numai cât mai trebuiesc făcute eforturi enorme de luminare și familiarizare cu comorile credinței, până va fi limpede tuturor că între descântecul babil lecuitoare și slujba preotului e un abis de netrecut, că păcătoșenia slujitorului altarului și sfințenia tainelor bisericii încap laolaltă ca Mântuitorul cu Iuda Vănzătorul la aceeași masă, fără ca aceasta să fie indemn de a ne îndrepta pașii spre capștile rătăcirii, cum fac atâtea dintre cei ce calcă pragurile caselor de rugăciune sectară. (Și e dureros de constatat, că prea adesea fac acest lucru tocmai elementele dornice de mai multă viață sufletească, ori cele cu serioase gânduri de pocăință).

Tăria bisericii o fac sufletele pline de Spiritul Sfânt: sfinții, și viitorul ei il asigură rugăciunea și jertfirea de sine a ăstora, nu abilitățile și intrigările politice. Sf. Vincentiu de Paula a însemnat mai mult pentru biserică Franței decât 100 de Mazarini. Pomenirea lui a rămas binecuvântată din neam în neam, de săracii poporului și de învățații universităților franceze*).

*) Sfârșitul în numărul proxim. N. R.

Tipografia Seminarului Teologic greco-catolic -- Blaj

deci, că e zadarnică așteptarea după un »răspuns« oficial al Blajului. Acesta nu are obiceiul a-se mesteca în lucruri cari nu-l privesc, de dragul unor înalte fețe politice. Iși cunoaște, de sigur, puterea de-a se rosti asupra valabilității jurămintelor, de-a declara nule pe unele. Dar și dvoastră ați putea ști, că nu toate jurămintele sunt nule și rescindibile, ci numai acelea cari sufer de defecte esențiale. Existența acestor defecte n'ind stabilită în cazul concret, nu există nici un motiv, că Blajul să imiteze gestul Sfântului Sinod, chiar cu riscul de-a pierde simpatia dvoastre: »cealaltă parte a opiniei publice care nu s'a perversit« și care, o știm prea bine, ați fost, sunteți și veți fi singuri cinstiți, drepti, buni, constructivi etc. în definitiv țara însăș.

Oficiu parohial. Mititeiu. Chităm primirea abonamentului pe anul curent.

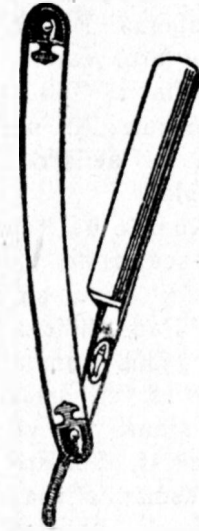
P. Domni. Am primit suma trimisă, din care 180 Lei s'a transpus »U. P.«

P. Hunedoara. Abonamentul pe anul curent l-am primit.

Dr. D. Cluj. Am primit suma de Lei 200.

Mărfuri de oțel Solingen

Tacâmuri, briciuri de ras, bricege, foarfece etc. de prima calitate oțel și lucrare, expediate cu 10-? prețurile originale ale fabricii.

M. MEIXNER,
CLUJ. Str. Samuil Micu 4.

Cataloage se trimit, la cerere, gratis și franco.

Recomandăm următoarele comenzi de probă:

1 briciu de ras Solingen, asouit cel mai fin Lei 160

1 briceg elegant pentru dni, cu 2 cuțite, cu toc de sidex Lei 110

1 foarfecă fină nichelată, lungă de 15 cm. Lei 95

Toată garnitura se trimite franco Lei 365

MOTTO:
Cumpărarea unui pian este o chestiune de încredere

Cea mai mare garanție pentru aceasta este eminentul renume al firmei

I. TRISKA
existentă de 58 ani

ca singurul și cel mai mare magazin de specialitate în Ardeal. -- Reprezentanța generală a marcei mondiale:

F Ö R S T E R
P I A N E

Se pot cumpăra și pe lângă condițiuni de plată în rate mai lungi

CLUJ, Strada Șaguna Nr. 14. Telefon 9. 4-1:

S'a deschis

în Cluj, strada Regele Ferdinand, (fostă Vesselény), Nr. 3 cea mai nouă prăvălie de manufactură și mărunțișuri:

„GOBELIN“

Lucruri înepute și pietate, eiorapi, mănuși, furnituri etc.

Prețuri solide, ieftine! (555) 7-10